Голос Восточного Туркестана

شەرقىي تۈركىستان ئاۋازى

ОРГАН ОБЪЕДИНЕННОГО НАЦИОНАЛЬНОГО РЕВОЛЮЦИОННОГО ФРОНТА ВОСТОЧНОГО ТУРКЕСТАНА N192, 7 марта 1998

«ۋەتەن ئۈچۈن» شتابىنىڭ ۋەتىنىمىزنىڭ ئىچى-تېشىدىكى بارلىق شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلىرىمىزغا جىددىي مۇراجىئىتى.

ئەزىز ۋە مۆھتەرەم ۋەتەنداشلىرىمىز!

ئىگىرمىنچى ئەسىرنىڭ 1996-يىلى ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستاننىڭ ئىنقىلابىي تارىخىغا مۇقەددەس قوراللىق ئۈچۈنچى ئىنقىلابنىڭ باشلانغان تۇنجى يىلى بولۇپ يېزىلدى. خىتاي مۇستەملىكىچىلىرىگە قارشى ئەۋۋەلقى بارلىق ئىنقىلابلارنىڭ تەجرىبىسى بىلەن، لېكىن تامامەن يېڭىچە باشلانغان بۇ ئىنقىلابنىڭ تاكتىكىسى «بولاق-ئېرىقلاردىن دەريا ھاسىل قىلىش»، ستراتېگىيىسى «قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ھەممە دەريالارنى بىرلەشتۈرۈپ ئازادلىق مۇھىتىنى بەرپا قىلىش» دېگەن چوڭ ھەربىي سىياسىي پرىنسىپقا ئاساسلانغان بولۇپ، 5 ئاي ئىچىدە ۋەتىنىمىزنىڭ 15 ۋىلايەت، 150 رايون، 5000 يېزىغا قانات يايدى. «خىتاينىڭ قولىدىكى قورالى ھېسابىغا قوراللىنىش»، «مۇۋاپىق تەبىئىي سوقۇش بىلەن خىتاينىڭ ھەربىي ئىستىھكاملىرىنى بۇزۇپ تاشلاش» دېگەن بىزنىڭ بۇ گۈزەل شوئارىمىزغا ئاۋاز قوشقان خەلقىمىز ئۇرۇش ئۇسۇللىرى بىلەن ھازىرنىڭ ئۆزىدە دۈشمەنگە تىنىمسىز زەربە بېرىۋاتىدۇ. مەسىلەن، دۈشمەننىڭ 15 ھەربىي ئىستىھكامى سۇ بىلەن غەرق قىلىنىپ، شىنجاڭنى شەرق بىلەن (خىتاي بىلەن) جەنۇبقا تۇتاشتۇرىدىغان تۆمۈر يوللىرى 7 قېتىم بۇزۇلدى. ئۈرۈمچى، تۇرپان، ئاقسۇ، كۈيتۇن، شىخەنزە، سۈيدۈڭ ھەتتا بېيجىڭ بىلەن گۇاڭجۇلاردا خىتاينىڭ ھەربىي مەركىزى ئاپتوبۇسلىرى پارتلىتىلىپ، يۈزلىگەن خىتاي زالىملىرى يوقىتىلدى. ئۈرۈمچىنىڭ ئۆزىدىلا خىتايغا قارشى 200 قېتىم ئوت قويۇلۇپ، ئۈرۈمچىدا ئاھالىسىنىڭ مۇقىملىقى ئىزچىل بۇزۇلۇپ كەلدى ۋە ھازىرمۇ بۇزۇلماقتا. ئومۇمەن بۇ كەڭ كۆلەملىك خەلق ئۇرۇشلىرىدا 700 دىن ئوشۇق خىتاي چېرىكلىرى، 50 دىن ئوشۇق مىللىي مۇناپىق خائىنلار، 300 گە يېقىن ھەربىي ماشىنا يوقىتىلدى. شتابىمىز بۇ ئۇرۇشلارنى [illegible].

بىزنىڭ بۇ زەربىمىزنى يېگەن خىتاي ھەربىي قوماندانلىق شتابلىرى چەت ئەل مۇخبىرلىرىغا ھەقىقەتنى ئېيتىشقا مەجبۇر بولۇپ، بىزگە ئۆزىنىڭ بۇرۇنقى ۋاستىسى بىلەن ھەربىي ئۈستۈنلۈكى بىلەن زەربە بېرىشنىڭ چارىلىرىنى تاپالماي قالدى. بۇ يەردە شۇنى بىلدۈرۈپ ئۆتۈشكە ئەرزىيدۇكى، خىتاينىڭ «قاتتىق زەربە بېرىش» ھەرىكىتى پەقەت قولىدا قورالى يوق ياشلىرىمىزنى جازالىدى.

ۋەتىنىمىزنىڭ ھەقىقەت ئاۋازى «شەرقىي تۈركىستان ئاۋازى» خىتاينىڭ كۆپەيتىپ بېرىۋاتقان ۋەتىنىمىزدە 93 (ھازىر 100 دىن ئېشىپ كەتتى) تۈرمە-لاگېرلىرى بولۇپ، ئۇلاردا 450 مىڭدىن ئوشۇق (ھازىر 500 مىڭغا يەتتى) مەھبۇسلارنىڭ ئازابلىنىۋاتقانلىقىنى جاھانغا مەلۇم قىلىپ كەلمەكتە. خىتاينىڭ تۈرمىلىرى تارىخىدا شۇ چاغقىچە مەھبۇسلار مىسلى كۆرۈلمىگەن، ھەتتا ئاۋازىنى چىقىرالمايدىغان كەلگەن ئىدى.

ئازادلىق ئۈچۈن تۇتۇلغان مىللىي ئاۋازلار تۈرمىلەردىكى ئەڭ بىچارە ئەسىر بەندىلەرگە ئايلانغان بىر پەيتتە، ئۇلار خىتاي ۋەھشىيلىرى ئەسلا كۈتمىگەن جاسارەت بىلەن خىتاي تۈرمىلىرىنى بۇزۇپ چىقتى. ۋەھشىي خىتاي گۇندىپايلىرىنى ئۆلتۈرۈپ، بىزنىڭ سېپىمىزگە كېلىپ قوشۇلدى ۋە قوشۇلماقتا. ھازىر خىتاي تۈرمە-لاگېرلىرىنى بۇزۇپ چىققان مەھبۇسلارنىڭ سانى 10 مىڭدىن ئېشىپ كەتتى.

ھەرقانداق ئازادلىق ئۈچۈن بولىدىغان قوراللىق كۈرەشلەردە قوللاشقا ياقىشىدىغان بىر جاراڭلىق ئاۋاز بولىدۇ. ئۇ - ئالغا، ئالغا، ئالغا! بىز بۇ جاراڭلىق ھەم يېقىملىق ئاۋازنى 1944-يىلى سېرىق شاپاتىن گومىنداڭغا قارشى مىللىي ئىنقىلابىمىزدا مىللىي قەھرىمانىمىز غېنى باتۇرنىڭ ئاۋازىدىن تونۇغانىدۇق. مۇشۇ ئاۋاز بۈگۈن خىتاي كوممۇنىستلىرىغا قارشى ۋەتىنىمىزنىڭ 5 مىڭ يېزىسىدا جاراڭلىماقتا. ھازىر بىزنىڭ ۋەتىنىمىزدە 17 مىڭ يېزا بار. بىز ئىشىنىمىزكى، مۇشۇ ئۇلۇغ ئىنقىلاب ئاۋازى يەنە مىڭلىغان يېزىلىرىمىزنىڭ ھەممىسىدە جاراڭلايدۇ.

[illegible] ئەسىرنىڭ ئويغۇر مەرىپەتچىسى دۈشمەن قارىسىنى كۆرگەن بىرىنچى تۇرىدا (مونارىدا) ئوت يېقىلغاندا ئۇزاقتىكى ئىككىنچى تۇرىدا ئوت يېقىلىپ، بىر سائەت ئىچىدە يۈزلىگەن تۇرىلاردا ئوت كۆرۈلگەنىكەن، خىتاي ئىستىلاچىلىرىنىڭ دۈشمەننى قەيەرگە بىر كۈنلۈك بېلىپ، ئۇنىڭ شۇم قەدىمىنى تۇرساپ كەلگەن. بۇ تەنتەنە ئىچىدە ئىنقىلابىي بىرلىكىمىزگە ئەسىر قىلىپ، ۋەتىنىمىزنىڭ ھەرقانداق بىرىدە باشلانغان كۈرەش كىچىككىنە بىر-بىرىگە تۇتىشىپ، قۇدرەت تېپىپ، غەلىبە قىلىپ كەلگەن. مەسىلەن، 1931-يىلقى قومۇل ئىنقىلابى خىتاي ئىشغالىيىتى شۇرىغا قارشى تۇتاشقان خوجا نىياز ھاجىمنى بىر يىل ئىچىدە پۈتۈن شەرقىي تۈركىستان خەلقى قوللىشى نەتىجىسى ئۇلۇغ قومۇل ئىنقىلابى غەلىبىسىگە ئىگە بولغان ئىدى. 1944-يىلى ئىلىنىڭ نىلقا ئىنقىلابى باشقا كۆلەمگە ئىگە بولۇپ، 6 ئاي ئىچىدە پۈتۈن شىمالىي شەرقىي تۈركىستان خەلقى قوللاپ ئارىسىدىكى ئاتسىز مۇستەقىل شەرقىي تۈركىستان ئىنقىلابىي جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلدى. بىزنىڭ بۈگۈنكى مەقسىتىمىز مۇشۇ تارىخىي ئەنئەنە ئىچىدە ئۇلۇغ ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستاندا تارقاق بىرلىك مۇستەقىل ئويغۇر دۆلىتىنى قۇرۇپ، ئۇنى مەڭگۈ ياشنىتىش. بىز بۇ ئۇلۇغ مەقسىتىمىزگە چوقۇم يېتىمىز، ئىنشائاللاھ!

ئەزىز شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلار!

ئەنە ئى ھازىر ۋەتىنىمىزدە داۋام قىلىۋاتقان مۇقەددەس قوراللىق ئىنقىلابىمىزغا ئۇيغۇرىستان ئويغۇر مۇناسىپ ئىللىك سۆزلەرگە كەلسەك بىز ۋەتىنىمىزنىڭ ئىچىدىكى ۋەتەنداشلىرىمىزغا ئىلگىرى، ۋەتىنىمىزنىڭ تېشىدىكى

مۇھاجىر قېرىنداشلىرىمىزغا بىر مۇراجىئەتىمىزنى ھاۋالە قىلىمىز.

بىرىنچى، ۋەتىنىمىز ئىچىدە ئۆتكەن 1995-يىل 1-ئۆكتەبىر، ئۆرلىكتە باتنا تۈنكەن ھەربىي ئەسىس زىيغىنى قارارىغا مۇۋاپىق ۋەتىنىمىزنىڭ كۈزگە كۆرۈنگەن پەرلىرىگە شەرقىي تۈركىستان تۇغىنى قاداپ، مىللىتىمىزنىڭ روھىغا مۇستەقىللىق روھىنى بېرىش، ياتالىپنى ئاھايىتى چوڭ ئەنجىلەرگە ئىگە بولىدۇ. ۋەتىنىمىز بويىچە 47 يەرگە ئەۋرىدىلىك شەرقىي تۈركىستان تۇغى تىكىلىپ، ئۇ خىتاي مۇستەملىكىچىلىرىگە قارشى قاخشاتقۇچ زەربە بولۇپ تەگدى. ئاللاھىمىزدا مۇشۇ ياتالىپەتنى پەرۋىش كۆرۈپ يېتىمىز كېرەك. ئىككىنچىسى، بىز توغرىدا ئىشىنىمىزدەك، ھازىر خىتاي تۈرمىلىرىنى بۇزۇپ چىقىپ بىزگە قوشۇلۇۋاتقان كۆپچىلىك مەھبۇسلار قىلغان ئىنقىلاب يولىنى تېپىۋاتىدۇ. ئەمما ئەپسۇسكى، بىر قىسىم مەھبۇسلار شۇ خىيانەتچى قوتۇلۇۋېلىش يولىغا كىرىشىپ ئەنجىسىنى يەنە خىتاي قولىغا چۈشۈپ كەتتى. بىر قىسىم مەھبۇسلار تاكىنا يولىغا چۈشۈپ، چەت دۆلەتلەرگە قېچىپ چىقالماي ئېلىنىپ نابۇت بولۇپ كېتىۋاتىدۇ. بىز بۇنىڭغا ئەقىل ئۇسۇلى قاتتىق ئېچىنىمىز ھەم باشقا تۈرلىنىمىز. بىز ھەربىر مەھبۇسلارغا مۇراجىئەت قىلىمىزكى، جاسارەت بىلەن تۈرمىلەرنى بۇزۇپ چىققان ھەربىر مەرد مەھبۇس پەقەت ئىنقىلابىي بىزگە كېلىپ قوشۇلسۇن. زادى قەيەرگىلا قاچماڭلار، ھەرقانداق قاچقۇنلارغا پەقەت ئانا ۋەتەننىڭ تۇپرىقى پانا بولىدۇ!

بىز مۇھاجىرەتتىكى ۋەتەنداشلىرىمىزغا ناھايىتى مۇھىم بىر ئەھۋالنى
مەلۇم قىلىپ ئۆتۈشكە مەجبۇرمىز. ئۇ بولسا — خىتاي مەخپىي ئورگان-
لىرى كۆپتىن بېرى ئوتتۇرا ئاسىيا، تۈركىيە ۋە باشقا دۆلەتلەردىكى شەرقىي
تۈركىستانلىقلارغا قارىتا ئۇرۇقچى بىلەن ئىغۋالىقتا مەخسۇس ئىشلەيدىغان-
لىق ئورگان پىلانىنى قۇرۇپ چىققانلىقى ۋە ئۇلارنى 5 مىليون ئامېرىكا دوللىرى
بىلەن تەمىنلىگەنلىكىنى بىز ئۇرۇندىن ئىشەنچلىك ئۇچۇر قىلىپ مەلۇم قىلغان
ئىدۇق. خىتاينىڭ بۇ ئىشلىرى رازۋېدكا ۋە نازارەت خارجىي تورلىرى گۇرۇپپا بىلەن
ئىشلەپ كېلىۋاتىدۇ. ئۇلارنىڭ مەقسىتى ۋە رېجىسى: مۇھاجىرەتتىكى ئۇيغۇر
تەشكىلاتلىرىنىڭ ئىشىنى بۇزۇپ بىر-بىرىگە دۈشمەنلەشتۈرۈش، "شەر-
قىي تۈركىستان مەسىلىسى خىتاينىڭ ئىچكى ئىشى" دېگەن خىتاينىڭ سىياسىتىنى
قوللاپ، مۇستەقىل سىياسەت بويىچە شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىگە ئارىلاش-
ماي، بەلكى ئۆزىچە خىيانەت قىلىپ كېلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ پىكرىنى جانلان-
دۇرۇش، ئاشۇ دۇنيانىڭ "مەسىلىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش"
دېگەن ئومۇمىي يۈزلىنىشىنى شەرقىي تۈركىستانغا زىيان، خىتايغا پايدىلىق
ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، شەرقىي تۈركىستاندا ئالدىغا چىقىپ پىشكەن
قۇراللىق ھەرىكەتنى توسۇش. خىتاينىڭ سانى كۆپلۈكىنى چوڭ كۆرسىتىپ،
مىللىتىمىزنى خىتايغا قوشۇۋېتىش ۋە ھەشلىرىمىزنىڭ ۋەتىنىمىزدە دا-
ۋاملىشىۋاتقان دەھشەتلىك زۇلۇم زوراۋانلىق ياخشىلارنى كىچىكلىتىپ
تۇرۇپ كۆرسىتىشكە بىچارە تۇلەردىن ئىبارەت.

بۇنىڭ ئۈچۈن بىز بۇ كۈنىمىز ئالاھىدە ئۈچ مەسىلىنى ئېيتىپ ئۆ-
تۈشكە تېگىشلىكمىز. شۇ يىل 3-فېۋرال كۈنى كۆپتىن بېرى ئۇيغۇرلارنىڭ
ئاۋازىنى ئۇلۇغ ئامېرىكا دۆلىتىنىڭ ھەقىقەت ئاۋازىنى ئاڭلىتىپ
كەلگەن ئامېرىكا ئاۋازى رادىئوسى 5-فېۋرال غۇلجىدا يۈز بەرگەن ۋەقەنى
يەنە بىر قېتىم ئاڭلاتتى. ئەپسۇسكى، رادىئو بۇ ئاڭلىتىشتا ئامېرىكىغا قېچىپ
چىققان ياشلار بىلەن ھازىر قاتنىشىۋاتقان ئىززەتلىك خىتاينىڭ سابىق
ئىشلەپچىقىرىش ئارمىيىسى ئابدۇللا باراتنى، سابىق شىنجاڭ ئالىمى
سەيپۇللا ھاجى روزىمەت بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ قالدى. سەيپۇللا ھاجى
شۇنداق دېدى: "مەن ۋەتىنىمىزدە بولۇۋاتقان بىھۇدە قان تۆكۈلۈشلەرگە
قارشىمەن. سەۋر قىلىشىمىز كېرەك. چۈنكى مۇستەقىللىق بولسا بىر-
كۈن بىزنىڭ ئازادلىقىمىزنى باشقىلار قولغا مەجبۇر بولىدۇ". ئا. بارات
شۇنداق دېدى: "غۇلجىدا بولغان ئىشلار مەملىكەتنىڭ تىنچى بولۇ-
ۋاتقان ئىشلار. بىز مەسىلىنى تىنچ قانۇنىي ھەل قىلىشىمىز كېرەك". 1992-
يىلى قېچىپ چىققان ياش بىلەن سانىنى بولغان تۇرۇپ قالغاندا ۋەتىنىنىڭ مۇھىم
ئىشىنى قىلىپ كېلىۋاتقان ئەمەلى يوقمۇ؟! "ئابدۇلھەكىم باقى 1997-يىلى 2-ئىيۇل
مۇھىم بىر بايانات ھېچ ئىشلىنىمىگەن ھالدا: "ھازىر شىنجاڭدا 60 مىليون
خەنزۇ بار؟!" دەپ ۋە تىنچلىق خىتاي يالغان سانىنى مىللىتىمىز ئۇيغۇرلارنىڭ
22 مىليون ئۈستىدىن ئىكەنلىكى ھەسسە ئاشۇرۇپ كۆرسىتىدۇ. مەككە
دا يىقىتالمىغان مۇھىم ئىشنى قىلىپ كېلىۋاتقان ئۇيغۇر ۋەكىلى رەھىمۇللا
تۈركىستاننىڭ كۆپتىن بېرى ئۇيغۇرچە ئاتالغۇ ئىشلىتىپ كېلىۋاتقان
ۋەزنە سەھىپىسى بىلەن "بىز ئۇيغۇرلارغا قارىتا ياخشى شارائىت بولسا
شۇ يەردە" بالىلىرىمىزنى ئوقۇتۇپ تەربىيىلەپ كەتكەن باشقا يول كېرەك ئەمەس".
بۇلتۇردىن بېرى مۇشۇ سۆزنى بىشكەكتىكى سابىق ئىتتىپاق رەئىسى نۇرمۇھەممەت
كەنجى ئېيتىمىز تايىنىپ كەڭ تارقاتقان: "بىز ئۇيغۇرلارغا دۆلەت كېرەك ئەمەس.
قاچان تىنچ بولىدىغان بىر ئىش قىلغانلار بىزنىڭ مەسىلىمىز ھەل بولىدۇ" دەپ كېلىۋا-
تىدۇ. مانا، بۇ جاپاسىز ئۇزۇنلۇق — خاتىرجەملىك ئايلاندى سۆزلەر سۆزلەشتە
قىلىنىشىمىز مۇمكىنمۇ؟ ئۈرۈمچىدىكى ۋەتەنپەرۋەرلەر ئۆتكەن يىل كۆزدە
تۇتۇلىدىن ئۈرۈمچىگە بېرىپ تۇرۇپ ۋەتەنپەرۋەرلەرنىڭ خىتاي تۈرمىسىگە سو-
لانغان مۇھىم بولغان سۇلتان ماخسۇت قەشقەرىنى قايتۇرۇپ تۇرۇپ چوڭ
پۇرسەتتە مەخسۇس ئادەم چىقىرىپ ئالمۇتىدا يازاللىدى. بۇ قۇرۇق سۆزلەرنىڭ
مۇئەللىپلىرى ئەمەلىيەتتە كىمگە ۋە كىملەرگە قىلىۋاتىدۇ؟ بۇنى مۇلاھىزە قىلىپ
ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوقتەك. ئۇلار بۇ سۆزلىرىنى ئۆزى چالىرى
خىتاينىڭ كۆزىگە، ھازىر خىتاينى قوللاۋاتقان ئەجنەبىيلەرنىڭ يۈزىگە قاراپ
دەۋاتىدۇ. سىز سىز. كېچىكمەيدۇ. بۇ ئاساسسىز بوشۋىقلارنى ئۈچۈن ئۆلۈپ
ئىنقىلابىمىزنىڭ ھەربىي سوتى بىر ئاللاھ جاۋاب بېرىدۇ!

ئەزىز شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلار!
ئۆلۈك ۋە تىرىكلەرنىڭ ھاپىزىدىن قورقۇتمىسا بولسا قىزىق ئۆتۈپ يىلدىن
بېرى 10 مىڭ مېتىر يەردە سىنىپ تاشلىغان شەرقىي تۈركىستان ۋەتەنپەر-
ۋەرلىرى فرونتى بويىچە يەر يۈزىدىكى دۇنياغا جەنۇب ئۆزبېكلىرى بىلەن
قوشۇلۇپ كۆرۈشتى. بىز ئەمدى ھېچ قاچان يەنە باشقا كىرمەيمىز.
ئۆلۈك ئەگەر بىزنىڭ قايتا ساندا، ئەھرىمان ۋە ئۇلار دارخەلقىمىز
ئىچىدە ئۇچۇق قۇراللىق كۆرەشكە چىقتۇق. بۇ كۆرەشتە ئىزگى تەلىپىگە
يېتىشكىچە توختىمايمىز. مىللىي ئاتوم ۋە بومبىلار بىزنىڭ دۈشمەن-
لەرنى تۇتۇپ ئەمەت ئۆرگىلار بىزنىڭ سەپ... بىزگە ئۆلۈك ئاللاھ
مەدەتكار، ئۆلۈك ۋەتەن، ئۆلۈك خەلقىمىز پانا!

تۈركىستان ئاۋازى، 1998، 15-فېۋرال

مەرھۇم مۇجاھىد ھاشىر ۋاھىدىنىڭ ۋەسىيەتنامىسى:

"شەرقىي تۈركىستان ئىنقىلابى مىللىي بىرلىك سېپى تەشكىلاتى
بىلەن بولغان كونا دوستلۇق مۇناسىۋەتنى ئېھتىياتچانلىق بىلەن
ئەمەلگە ئاشۇرۇش كېرەك. ئۇنىڭ يېڭى سىياسەتلىك رەھبەرلىكىنى
ياردەمگە يېتەكلەپ بىلەن مەسلىھەتلىشىپ ئىش قىلغان
ياخشى. بىرلىكنى كۆز قارىچۇقىدەك ساقلاڭلار".

ئۆلۈك ۋە تىرىك ئۇيغۇرستاننىڭ تەبىئىي خەرىتىسى ھەربىر ئۇيغۇرنىڭ ئۆيىدە بولسۇن.

ئۆلۈك ۋە تىرىك ئۇيغۇرستاننىڭ سىياسىي خەرىتىسى بىرىنچى قېتىم 1997-
يىل 1-نويابىر كۈنى (ئۆتكەن بىر ئىنقىلابنىڭ 50 يىللىق خاتىرە كۈنى) چوڭ ئەش-
رەپ دۇنيا خەرىتىسى ئىچىدە ئىككى سېرىق بايراق قىلىپ خىتاي ئىمپېرىيىسىنى
پېشىل بوياق بىلەن بولۇپ ئېلىپ، ئۇنىڭ پۈتۈن چېگرالىرىغا دۆلىتىمىزنىڭ
ئاي يۇلتۇزلۇق پېشىل تۇغلىرى قادالغان ئىدى. ئەپسۇسكى، ئۇ خەرىتىنى
تارقاتقان ئابدۇلنىڭ مۇتلەق خالىسى ئالىمجان ھاكىمباي قارشى بولۇپ نەشر قىل-
دۇرمىغان ئىدى. ئۇ خەرىتە شۇ چاغدىكى تارقاتقان ئايغا يېقىن تېلېۋىزىيەنى
ئەشۇنىڭ ئۇمىدىنىڭ باشلىقى تارىخچى يۈسۈپبەگ مۇخلىسنىڭ لاھىيىسى
بويىچە رەسسام ئابدۇللا ئەزىز روزىيە ئەرىپى (ئۆتكەن ھازىر ئىرانلىق)
ئالمۇتىنىڭ دوستلۇق مەھەللىسى تۇرۇشلۇق سىزىلغان ئىدى. خەرىتە نەشر
قىلىنمىغانلىقتىن كېيىن چوڭ شەھەرلىك خەلق كۇلۇبىنىڭ ئىچىگە چاپلىنىپ، بىر
يىل بويى كۆرگەزمە قىلىنىپ، كۆپ كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى قوزغىغان ئىدى.
1953-يىلى يۇگوسلاۋىيە كومپارتىيىسىنىڭ باش كاتىپى مەرھۇم تىتو جاناب-
لىرى دەل مۇشۇ خىتاي مەسىلىسى بويىچە ستالىن بىلەن ياماللىشىپ قالغاندا،
يۇگوسلاۋىيە نەشر ئەپكارى "بوربا" گېزىتى خەۋەر يۇقىرقى ئۇسۇلدا ۋە-
تىنىمىز ئۇيغۇرستاننىڭ ئىمپېرىيىسىنى خىتاي خەرىتىسىدىن بۆلۈپ كۆرسىتىپ
تارىختا تۇنجى قېتىم ئاجايىپ بىر دادىل ئىش قىلغان ئىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن
خىتايلار ئىنتايىن ئاچچىقلىنىپ ياماللىغان ئىدى.
مانا، قولۇڭلاردىكى ۋە تىرىكنىڭ بۇ تەبىئىي خەرىتىمىز يۇقىرقى ئىككى تارىخىي
ھەقىقەتنى ئاساس، يېغىنىدا كېڭەشمىز تەرىپىدىن خىتاينىڭ چوڭلۇقىنىڭ يەر
شەكلى ئاملىق چوڭ خەرىتىسىدىن قايچى بىلەن قىسىپ ئېلىپ، ئۆزىنىڭ ئانا يەر
شەكلىگە كەلتۈرۈلدى. بىز ئىشىنىمىزكى، بۇ كۈن قەغەز نەشرى ئەمەلگە ئاشقان
بۇ ئۈچ يۈزىنچى خەرىتە ئىنىم — ئەنە ئۆلۈك ۋە تىرىكنىڭ ئۆزىنى خىتاي
باسقۇنچىلىرىنىڭ زۇلۇم چاڭگىلىدىن ئەبەدىي بۆلۈپ ئېلىشىمىز بىلەن تا-
رىخىي قېتىم بىز ماھىيىتى بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرۇلسۇن!

ئالمۇتا خەۋىرى

مەلۇماتلارغا قارىغاندا، شۇ يىل 5-فېۋرال كۈنى ئەتىگەندىن يىلنى سوتۇكرۇڭى ئەرمان غۇلجا
ئەلقىنىڭ خىتاي مۇستەملىكىچىلىرىگە قارشى قەھرىمانلارچە ئاتالمىش ئۆتكەزگەن
خىتاي جاللاتلىرىنىڭ بىرنامە ... بىر يىل تولدى. ئالمۇتا كۈنى
بۇ قەھرىمانلارچە يادنامىلىك كۈنى ئالمۇتىدا بىرىنچى مەجلىس ... ئۇيغۇرلار
15-فېۋرال كۈنى مەشھۇر ئادەمىيەتچى ئالاپ ئۆتتى، بۇ خەيرلىك مۇرا-
سىمدا شېھىت ئەمىنلىرىگە دۇئا، مۇنەججىم ... شېھىتلارنىڭ پەرى ھاجى تىما-
ئەبەدىي نەزەر قىلىنىپ، مەرھۇم خاتىرە ... قىلىشتى.

ПРАВДА ОБ УЙГУРАХ В ПРОШЛОМ И О ФАЛЬСИФИКАЦИИ СЕГОДНЯ

«Ключ к пониманию истории Мировой Культуры зарыт в Таримской впадине. Когда будет обнаружен этот ключ, тогда раскроется и тайна Мировой Культуры»
Д. Морган

«Уйгуры являются одним из древнейших и интереснейших народов ... Азии»
Л. Гумилев

В дни, когда всюду успешно решаются межнациональные проблемы, происходят демократические преобразования, ликвидированы последние очаги колониализма, только в Китае попрежнему на нет сводятся незыблемые права уйгуров, тибетцев и монголов КНР – самобытных народов Центральной Азии. Вопреки тому, что уйгуры являются аборигенами Таримской впадины, Притяньшанья, Хэси, Ордоса и Орхона, вопреки тому, что «участвуя в крупнейших исторических событиях Востока и Запада, уйгуры рассеяли свое имя на великом пространстве Евразии, от истоков Амура и Лены до низовья Дуная» (А. Н. Берштам, 1950, с. 73), вопреки тому, что «Ветвь этого тюркского народа… пограничной с Китаем части Восточного Туркестана, уже в V веке до Р. Х. Достигли высокой степени культуры» (В. В. Бартольд, 1943, с. 31) и наконец, вопреки тому, что этносом «уйгур» и его синонимы известны со времени великого предводителя уйгуров Орхона Огуз-Кагана (VII в до н. э.), Птолемея (II в н. э.), Баянгура (VIII в), Вань Янь-дэ (X в), Махмуда Кашгарского (XI в), В. Де Рубрука, Марко Поло, Рашид Ад-дина (XIII в), само название уйгурского народа – уйгуры было забыто, и даже его древняя земля – Уйгурстан (Восточный Туркестан) – превратилась в "Терра Инкогнита". Это было следствием завоевания исторических земель уйгурского народа китайскими претендентами на мировое господство в 1759 г. и превращением народа в колониальных рабов. К тому же, на протяжении вот уже более двух тысяч лет, ведя ожесточенную борьбу с несметными силами китайских агрессоров, уйгуры уже потеряли Ганьсу (от уйгурского Кянгсу – Широкая река), Ордос и другие современные Застенные провинции Китая, теряли свои европеоидные национальные черты, тюркоязычность, особенности своей культуры, обычаи и нравы.

А ведь в настоящее время мировое уйгуроведение располагает внушительным количеством исследований на самых различных языках и введенных в научный оборот первоисточников по различным вопросам истории уйгурского народа. Однако, из-за отсутствия свободы слова на древней земле уйгуров и ликвидации там творений уйгурских историков (Т. Алмас) по сей день нет объективной обобщающей работы по древней, средневековой и новейшей истории уйгурского народа. "Именно это открывает простор для необъективных, ненаучных построений, которые были распространены в китайской историографии и пропагандистской литературе последних десятилетий" (Б. А. Литвинский. Исторические судьбы Восточного Туркестана и Средней Азии (проблемы этнокультурной общности). Восточный Туркестан и Средняя Азия. Издательство "Наука", М., 1984, с. 9).

Правдивое освещение вопросов становления уйгурского народа, его государственных образований и самобытной культуры поможет вскрыть объективность "китаецентризма", даст отпор его сторонникам, фальсифицирующим историю азиатских народов, стремящихся выдвинуть тезис об "извечном приоритете Китая и китайцев по отношению ко всем народам и странам этого континента. Отдавая должное древней культуре Китая… нельзя забывать, что на протяжении всей истории человечества свои собственные культурные ценности создавали соседние с Китаем страны и далекие от него народы, что у них шел самостоятельный, прогрессивный по характеру, исторический процесс". (А. П. Окладников. Изучение истории в сибирском отделении АН СССР "Вопросы истории", №6, М., 1975, с. 39-40)

Впервые и наиболее полно основные проблемы изучения истории и культуры уйгурского народа были сформулированы пять десятилетий назад А. Н. Бернштамом, одним из крупнейших исследователей истории и культуры Средней и Центральной Азии. Ученый ясно показал глубину и объем многосторонних историко-культурных связей, объединяющих уйгуров с народами Средней Азии и Казахстана. Он справедливо полагал, что "в сложной истории Восточного Туркестана отчетливо выступают разносторонние связи с народами Средней Азии…"

"Особенности исторического развития…Восточного Туркестана приводили к все более нарастающим общностям культурно-этнического характера, ярче всего расрываемым в возникновении и развитии уйгурского народа и его культуры. Уйгурский народ и его культура целиком и полностью были связаны с историческими судьбами народов Средней Азии, предков современных казахов, киргизов, узбеков, туркмен и др. народов." (А. Н. Бернштам. Проблемы истории Восточного Туркестана. – ВД II, 1974, №2, с.71)

Именно, исходя из научно-политической важности разработки уйгуроведческой проблематики, академик П. Н. Федосеев и заявил, что "следует усилить внимание к изучению проблем уйгуроведения, а также социально-экономических, политических проблем и истории Синьцзян-Уйгурского Автономного Района". (П. Н. Федосеев «Материалы объединенной выездной сессии АОН СССР», Ташкент, 1972 г.)

Еще более определенно говорится об этом в резолюции первой республиканской уйгуроведческой конференции:

«Расширить работу по изучению проблем социально-экономического строя и государственности уйгуров Синьцзян-Уйгурского автономного района, этнической истории этногенеза уйгурского народа, истории его взаимоотношений с родственными тюркоязычными народами Средней Азии и Казахстана в древности, средние века и в новое время». (Алма-Ата, «Наука», 1983, с. 265)

Многочисленные оседлые и кочевые племена уйгуров верховьев Хуанхэ (Ганьсу), Ордоса, Орхона и Восточного Туркестана выступали на арену истории задолго до нашей эры и сыграли большую роль в жизни Центральной Азии, Китая и Средней Азии. Еще более заметную роль уйгуры сыграли в том же регионе в продолжение всего первого тысячелетия нашей эры. Немалую роль они сыграли и в первую половину второго тысячелетия нашей эры в годы монгольского завоевания и в эпоху их господства. Уйгуры занимали высокие посты в Золотой Орде, Иране, Китае и в других странах обширного монгольского государства. Уйгурский язык был государственным языком этого многоязычного государства и уйгурская письменности – государственной письменностью его. И если и было хоть сколько-нибудь положительного в реакционном монгольском государстве, то оно связано прежде всего с культурой уйгурского народа, как например, распространение уйгурской письменности и книгопечатания деревянными литерами в монгольскую эпоху.

Изучение прошлого уйгурского народа поможет исследовать процессы становления государственности народов Центральной и Средней Азии.

В данное время вопросы происхождения народов приобрели весьма актуальное значение, как теоретическое, так и практическое. Народы, обретшие свои суверенные Республики, встали на путь подлинного национального самоопределения и получили возможность строить свою экономику, культуру и быт в условиях, свободных от национального угнетения. В силу этого вполне закономерен огромный интерес народов к своему историческому прошлому и прежде всего к своему происхождению. Вопросы о том, кто мы, как и откуда произошли, какова была наша предшествующая история, давно волнует и уйгуров. Удовлетворить эти духовные запросы и потребности уйгуров весьма важная и неотложная задача исторической науки, ибо там, в так называемом Синьцзян-Уйгурском автономном районе для этого не было и нет необходимых условий. Хотя и там исследователи в первых же своих работах под давлением неопровержимых археологических источников вынуждены были считать уйгуров автохтонами Восточного Туркестана.

В 1757 г. Китай уничтожил Джунгарское Ханство, истребил свыше миллиона калмыков – бльшую часть его населения и как уже упоминалось в 1759 г. захватил исконно уйгурскую землю – Восточный Туркестан, до сих пор именуемый Синьцзяном, что в переводе означает «Новая завоеванная страна», лишний раз подтверждающая, что она никакого отношения не имеет к собственно Китаю.

Неимоверно тяжела участь многострадального уйгурского народа на своей исторической родине. Господство цинских завоевателей и гоминдановских реакционеров теперь уже «коммунистического Китая» - самые мрачные страницы в его жизни. Казалось бы при такой ситуации, когда один народ на земле своих предков испытывает неслыханный тяжелый гнет чужеземцев,

а другой насмехается над его правом любить свою Родину, быть хозяином своей земли и обращается к другим народам не вмешиваться в «его внутренние дела», то всем объективным жителям планеты – Земли, прежде всего ученым-историкам следовало бы утверждать только правду.

Исторической науке давно известно, что вплоть до завоевания Восточного Туркестана Цинами в 1759 г. в нем проживало практически лишь одно оседлое уйгурское население. С завоеванием Цинами, в нем стали оседать дунгане, сибо, салоны, китайцы, казахи и другие мусульманские и немусульманские народы. Спрашивается, почему же «уйгурский компонент в количественном отношении при формировании современного населения Восточного Туркестана не был самым многочисленным»? Ведь еще в 1956-1957 гг. численность уйгуров составляла 76-77% состава всего населения Восточного Туркестана.

Во избежание кривотолков и алогизма нам всегда следует помнить утверждение первого казахского историка, племянника корифея казахской мудрости – Абая – Шакарима Кудайберды улы. Он еще в 1911 г. в своем труде «Шежире» («Родословная летопись») писал: «Мы (т. е. казахи) – из ветви уйгур». В свое время это же самое утверждал и лучший знаток археологии Средней и Центральной Азии А. Н. Бернштам, что «уйгурский народ и его культура целиком и полностью были тесно связаны с историческими судьбами народов Средней Азии, предков современных казахов, киргизов, узбеков.» Об этом же, по существу говорил еще в прошлом веке друг и соратник Ч. Валиханова – Г. Н. Потанин, что «Как распространители идей, уйгуры в Средней Азии были… то же, что евреи для Передней Азии». Очень важным является утверждение самого Ч. Валиханова – очевидца крайне тяжелого положения коренного населения Восточного Туркестана – уйгуров еще в середине прошлого века: «Народ живет бедно, терпит нужду и трудится вечно. Если бы туркестанцы могли пользоваться плодами своих трудов, то они были бы одним из богатых восточных народов, какими были прежде. У уйгурского народа большая культура, и в пору своего Золотого века еще тысячу лет назад он жил очень богато.»

Многочисленные археологические находки, каменописные и другие источники, исследования многих русских и западных ученых, и даже отдельных китайских ученых дают нам основание считать уйгуров аборигенами Восточного Туркестан. Каждый народ имеет свои качественные особенности, свою специфику, которая принадлежит только ему и которой нет у других народов. Эти особенности являются тем вкладом, который вносит каждый народ в общую сокровищницу мировой культуры, дополняет и обогащает ее. Уйгуры – коренное население Уйгурстана – СУАРа. И все, что в нем есть – и эта земля, ее недры и вся ее древняя культура принадлежит уйгурскому народу.

ПОСЛЕДНИЕ СОБЫТИЯ В УЙГУРСТАНЕ

* Радио Урумчи от 4 февраля. Отряд полиции "Южного района" Урумчи выполнил поставленные перед ним задачи в ходе компании по борьбе с преступностью "Твердый удар". С начала ноября 1997 г. по сегодняшний день им арестовано 60 особо опасных преступников, заведено 175 дел об уголовном преследовании.

Государственный террор Китая. В пригороде Кульджи казнены 11 уйгуров.

17 января из Кульджи начали поступать тревожные сообщения о подготовке одной группы уйгуров к казни. Ожидалось, что подготавливают к растрелу одну из раннее известных групп. Однако трагедия разыгралась в селе Джелил-юзи, расположенном к северу от Кульджи. 20 января на сельской площади публично были казнены 11 уйгуров.

Какое преступление совершили эти люди?

22 июля 1997 г. в Кульдже были растреляны 8 уйгуров. Это событие всколыхнуло уйгурское население Илийского вилайета. 26 июля в село Джелил-юзи прибыл военный транспорт с военной полицией, которые начали аресты сельчан в ходе проводимой компании "против преступности". Были арестованы 15 человек, вина которых в чем бы то ни было была сомнительной для сельчан. Духовный учитель сельской школы - пятидесятилетний Аббас Кари попытался вмешаться. Он сразу же был арестован китайцами и когда его помещали в транспорт ученики духовного класса пытались освободить его. В результате этой стычки, переросшей в войну, были убиты 2 китайских солдата, 4 получили ранения, военный транспорт был сожжен учениками духовного класса. Подоспевшее подкрепление арестовало кроме 15 человек, Аббаса Кари и 26 его учеников. 11 казненных 20 января - это Аббас Кари, Абдуселим Кахар, Турсунмухаммад, Нури, Абдулла и еще 6 молодых уйгуров, имена которых пока неизвестны. Они жили как патриоты, не подчинившись произволу диктатуры, боролись и были арестованы и казнены как герои. Уйгурский народ их никогда не забудет.

* Радио Урумчи от 13 февраля. В Урумчи прошло ежегодное собрание руководящих кадров отдела пропаганды и идеологии компартии СУАР. На обсуждении был поставлен главный вопрос: "Почему уйгурская молодежь, рожденная в коммунистическую эпоху, выступает против китайцев?". По этому вопросу выделились три точки зрения: 1) Молодежь рождается в эпоху коммунизма , однако воспитывается в старой буржуазной семье. 2) Молодежь севера СУАР рождается в регионе, имеющем наследие революции 40-х годов, в регионе много старых учителей. 3) Идеология и пропаганда партийных кадров была не поставлена на должный уровень, в то время как пропаганда "сепаратистов и духовных реакционеров" очень сильна.

В заключении собрания было принято решение в дальнейшем принять во внимание три точки зрения и освобождать от работы не справляющихся со своими обязанностями. Необходимо усилить пропаганду интернационализма среди молодежи и усилить обучение китайскому языку.

** Как сообщают наши источники -* ***Штаб "Искра Родины"****. В Пекине на высшем партийном уровне приняты решения: Председателя Национального комитета при госсовете Китая Исмаила Эмета освободить от занимаемой должности ввиду того,что за время его работы не были решены многие проблемы в области национальной политики в СУАР.*

Асхат Каримбай - заместитель Председателя СУАР, бывший одним из руководителей Или-казахской автономной области в феврале 1997 г., известный своей ролью в подавлении выступлений уйгурской молодежи в Кульдже, в ближайщее время будет назначен послом Китая в Казахстане.

В г.Каргалик (Хотанский вилайет) в первый день Урозы-айта во время намаза в городской мечети произошел инцидент . Группа уйгурских патриотов не пустила в мечеть троих уйгуров - информаторов китайских органов безопасности. Произошла стычка, в которой эти трое были убиты. Вмешательство военных полицейских усилило конфликт. Было много раненых, произведены аресты, точных данных нет.

В городах Илийского вилайета - Хоргосе и Суйдуне судами вынесены 40 смертных приговоров раннее арестованным лицам уйгурской национальности. Однако власти опасаются приводить приговоры в исполнение, так как эти действия могут дестабилизировать обстановку в регионе.

* Радио Урумчи от 13 февраля. Сохранение безопасности на железной дороге потребовало от властей создать 28 мобильных отрядов , которые будут патрулировать пути на направлениях : Урумчи , Корла , Кумул , Турфан , Карамай.

* Радио Урумчи от 19 февраля. На 250-м километре" южной железной дороги" произошел обрыв рельсов .Патрульный отряд обнаружил поврежденные пути и предотвратил аварию.Движение поездов на этом направлении было остановленно до восстановления путей.

* Радио Урумчи от 21 февраля. В СУАР в 1992-1997 гг. были подготовленны 500 тысяч кадров , которые будут защищать правопорядок. В 1997 году в Кумуле были обезврежены 800 преступников, на 1600 преступников заведены дела о преследовании .

* Радио Урумчи от 23 февраля. В Урумчи и окресностях при проверках на дорогах было обнаружено перемещение транспорта , закомуфлированного под военный транспорт НОАК, в котором находились люди, переодетые в военную форму действующей армии . Двести человек было арестовано.

* Радио Урумчи от 24 февраля. В Урумчи органами правопорядка выявлены лица,занимавшиеся контробандой оружия ,заведено пять дел о контробанде оружия. У арестованных изъято 12 миллионов юаней и 18 видов оружия.

* Радио Урумчи от 27 февраля. В Турфанском вилайете, Пичанском уезде обезврежено 600 преступников. Заведено 76 больших дел и 12 чрезвычайных уголовных дел.